

Ànima infidel

Comèdia en un pròlec i un acte

Josep Navarro i Salvador

PERSONATGES

MARIA, (L'esperit.) *difunta muller de Paco. Trenta anys.*

PACO, *Viudo, trentacinc anys. Home de caràcter i Amo de la casa.*

JAUME, *Cosí germà de Paco. Home graciós de mitjana edat.*

CONCHA, *Amiga i veïna. Mitjana edat i prou coteta.*

EVA, *Veïna i enamorada de Paco. Tímida. Trenta anys.*

MATIES *Amic de Paco i encaprichat d'Eva. Còmic i, ocasionalment, tartamut. Trenta anys.*

ÀGATA *Jove viuda de Pere «El Furtanius», supost amant de Maria. Dòna prou figurera i de bon vore.*

Altres figurants que apareixen per un hipotètic infern en companyia de MARIA.

L'Infern figura ser la passarella superior lateral de tramoies, o en el seu defecte, els corredors laterals i central del pati de butaques, que estarà degudament alluminat. A cada vegada que aparega algun personatge per l'improvisat infern sonarà una música peculiar que avisarà al públic de lo que ocorre per damunt.

Espai escènic.

Dreta i esquerra les dels espectadors.

L'obra transcorre en el menjador-saló d'una vivenda humil del barri de Russafa, Valencia. En el centre del fòrum, un decorat que fa de paret de fondo del salo menjador trenca en un canto a dreta, figurant donar al rebedor on està la porta d'entrada a la casa, que es queda fora de la vista del públic.

En el cantó del rebedor deu d'haver una cortina oberta i subjecta a una vora pel cordó habitual en estos casos.

En el lateral dret de caixa, porta que dona a un dormitori. Just al costat, porta que dona a l'interior de la casa. En el lateral esquerre, la porta de la cuina. El mobiliari és el més senzill i habitual de la gent de classe mija, pero un poc desastrat.

Del centre a dreta i en el lloc més estratègic de l'espai escènic, una taula redona i quatre cadires al seu voltant. Dos cadires més estaran distribuïdes pel menjador-saló.

Al fondo esquerra del fòrum es pot vore un moble-bar en calaixos, i sobre el mateix, un retrat de la difunta MARIA.

En primer terme, prou a l'esquerra i en oblicu, un silló en el que destaca el seu us freqüent, i davant d'ell, un poc més a la dreta, una tauleta menuda.

Penjats en la falsa paret frontal hi ha dos retrats emmarcats i de bon tamany: un és de PACO, i l'atre de MARIA; abdós de mig cos.

L'infern, en el cas d'ubicar-se en les passareles superiors de tramoyes, deuen decorar-se en algunes teles o retalls envellits de gasa blanca o similar. En cas contrari, a vora i vora del peu de l'escenari s'improvisaran unes boques d'entrada i eixida al susdit infern, recobrint-les en les mateixes teles.

Atre utillage necessari per a conseguir l'ambient: quadros i plantes a gust del director. A lo llarc de l'obra també apareixeran dos gots, una botella contenint un supost whiskey i una llanterna.

Pròleg

A teló tancat i a mija llum en la sala del teatre, al compàs d'una música tètrica o inclús d'una marcha fúnebre, apareix per la darrera porta de la sala un corteig per a dur les

cendres de la difunta MARIA, que van dins d'un recipient a l'efecte i que du entre les mans PACO, el viudo. Tots, PACO també porten una flor i un ciri encés, al temps que van planyint i plorant quan no fent escoltetes entre plany i plany. Només s'escolten els planys. El corteig es dirigix cap a l'escenari, puguen ad ell i, des de la boca del prosceni a on es coloquen tots de cara al públic com si allò fora la vora d'un escarpat de la mar, PACO procedix a complir en la cerimònia d'escampar les cendres de la seua difunta muller, MARIA. Uns efectes del sò de les ones de la mar i del vent acompanyen tota esta escena, per a millor traslladar al públic al lloc que es pretén.

Al temps que es du a efecte est acte, sols a partir del de les cendres, MARIA i atres acompanyants, des de l'improvisat infern amollen estrepitoses rialles, que naturalment no són escoltades pels atres personages. En el moment d'acabar de tirar les cendres a l'imaginària mar, PACO pareix patir un accés de dolor i pena. Els que estan més propencs el consolen. Tot seguit, començant per PACO, procedixen a tirar la flor a la mar no sense besar-la primer, pero en arribar a EVA, l'enamorada de PACO, gesticulant es nega a tirar-la. CONCHA, la veïna i amiga, al donar-se conte de l'acció d'EVA, li arranca la flor d'un grapat i la tira a lo que figura la mar, l'espai entre el prosceni i la primera fila de butaques de la sala.

Fet açò, primer PACO i després tots els demés desapareixen per una vora de l'embocadura i cessen els efectes. EVA, que s'havia quedat un tant rezagada, en gest de ràbia li trau la llengua a la difunta pero mirant a on ha caigut la seua flor. Després, fa mutis i al fòrum.

FI DEL PRÒLEG

Acte I

S'alça el teló i apareix el mateix decorat i mobiliari pero més desastrat. Sobre la tauleta-centret hi ha algun diari i revistes, vàries d'estes per terra. PACO, caratrista i pausadament, entra en escena per la porta de la cuina i portant un got en supost whisquy, pero al passar pel costat del moblet, pren la fotografia de la seua difunta muller.

PACO.- (Sospirant.) ¿Per qué m'has deixat, Maria?... ¡En tanta companyia que em feyes en la teua inagotable

conversació... i què a soles que me trobe ara!... No vaig a poder viure sense tu, Maria. **(Abatut, es deixa caure en el silló, plorant amargament.)** ¡Qué buida està la casa, deu sant!... ¡Qué buida!...

(JAUME, el cosí de PACO, duent les claus en una mà i senyalant cap arrere, entra en la casa recriminant directament a PACO i sense saludar, per lo que l'interromp en mig del plany.)

PACO.- ¡Ai, Ma!...

JAUME.- Veges quan apanyes eixe forat, Paco. En els temps que corren, podria ser un perill no tapar el forat que ha deixat la falta de la. **(Guardant-se les mateixes.)**

PACO.- (Deixant de plorar, compungitimirant-lo.) ¿Creus que puc tindre ganes d'apanyar algunforat, quan acabe de perdre a Maria?

JAUME.- (Senyalant.) Ya, pero és que yo me referia al de la porta del carrer, eh...

PACO.- (Alçant-se molest.) ¿I de quin te creus que parle yo?

JAUME.- ¡Ah, i yo que sé!

PACO.- (Tornant a la seua.) ¡Ya veus cómo m'has deixat, Maria, ple de forats!

JAUME.- ¿Qué se n'han fet més? **(Busca per terra.)**

PACO.- I els que duc en la roba, ¿qué? Si veres cómo me miren tots...

JAUME.- ¡Ah!, pero no crec que siga per uns foraets que ni es veuen, home...

(PACO, estranyat perque creu notar un doble sentit en la frase del seu cosí, fa una pausa breu i l'interroga al respecte.)

PACO.- ¿Ah, no? Llavors, ¿per qué és?

JAUME.- (Pres per sorpresa.) Eh, puix..., yo... Voràs...

PACO.- ¿Qué és lo que he de vore? ¡Vinga, home, parla clar!

JAUME.- (Veu fingida.) No puc. Se m'ha quedat entravessada en la gola una espina de peix i me cou...

PACO.- ¿Vols que te duga aigua?

JAUME.- No, gràcies. Ya m'he llavat la cara de bon matí.

PACO.- (Comprenent.) ¿I... un whisky?

JAUME.- Veus, això si que podria arreglar-me la gola. **(Veu normal i a part.)** I donar-me valor.

PACO.- Puix aguarda, que vaig a per l'aigua miraculosa.

(PACO fa mutis per porta de la cuina mentres JAUME, nerviós i passejant per la casa, exclama frases d'autoconvenciment, que no el convencen ni ad ell mateix.)

JAUME.- No se si faré be dient-li-ho, pero... ¡ésqueya no aguante més el vore'l plorant a Maria i tenint-la com a una santa, quan Maria... «desembragava» com li donava la gana i «corria» tot lo que volia i més! **(Es deté i pensa.)** Clar, que... també podria dir-li que ella no... no sabia lo que feya. **(I torna a la mateixa, preguntant-se i contestant-se ell mateix.)** Pero, ¿cóm no anava a saber-ho... si per a fer-ho tenia que... ¡vaja!, fer lo que he dit abans: «desembragar»?

(En la darrera frase de JAUME, PACO reapareix portant un got i una botella en el supost whisky.)

PACO.- (Ofertint-li-ho.) Tin, mesura't tu mateix.

(Mentres JAUME es mesura un poquet del supost whisky, se l'engul i fa gests còmics en la boca, al temps que emet sons de veu i torna a fingir estar afònic (cosa que es repetix), sona la típica música tètrica i, per la passarella superior dreta o la possible apareix l'espectral figura de MARIA, vestint el mateix trage en el que fon amortallada i agarrada del braç de dos espectres més. Estos, entre rialletes i en gests descarats, acaben fent mutis pel fondo de les susdites passarelles. JAUME, després dels primers glopets, s'amorra a la botella, pero li és arrancada per PACO d'una sarpada.)

PACO.- ¡Para, home..., que en lloc de llevar-te l'espina la vas a ofegar!...

JAUME.- (Dissimulant.) Eh... ¿De qué...estàvem parlant?

PACO.- Mira, Jaume, no me digues que el whisky t'ha deixat amnèsic, ¡perque d'una galtada te faig recordar fins el dia del teu bateig!

JAUME.- (**Memorissant ràpidament.**) Ah, ya... ya recorde. Escolta Paco; ¿tu no notaves res estrany... abans de la desgràcia de Maria?

PACO.- ¿Estrany? (**Pensa.**) Puix no. ¿I qué es lo que havia de notar?

JAUME.- No sé... ¿Alguna cosa anormal?

PACO.- (**Sarcàstic.**) Ara que ho dius... potser que tingues raó. A l'hora de les menjades estava prou estranya: conforme anava menjant dia que perdia la fam.

JAUME.- ¡Per favor, Paco... que la cosa és més sèria!

PACO.- (**Enujant-se.**) ¿I qué volies que notara, fotre? (**Transició i pensa de veres.**) Lo que sí és de veres que me cridava l'atenció es que, últimamente, a cada vegada que yo arribava a casa la veïa molt cansada i sense ganes de res.

JAUME.- Natural...

PACO.- ¿Tu creus?

JAUME.- ¡Clar!, després d'haver estat (**Gest de mà significatiu.**) «da-li que te pego».

PACO.- ¿Qué vols dir en això de... (**Mateix gest de ma.**) «da-li que te pego»?

JAUME.- Puix, que després de (**Variant l'intenció.**)... de fer totes les faenes que feya en casa...

PACO.- (**Tornant al plany.**) ¡Pobra Maria; tan treballadora i tan santa... i yo encara li eixigia! (**Torna a encarar-se en JAUME.**) ¿Qué és eixa cosa tan sèria que havies de dir-me de Maria?

JAUME.- (**Sorprés.**) ¿La... cosa? Ya. (**Carraspeja i dubta uns segons.**) Mira, Paco; yo soc el teu cosí germà i... ¡i dec de dir-te-ho, che!

PACO.- (**Sobreactuant.**) ¿Qué me dius...? ¡Tota una vida sent el teu cosí... i tenia que enterar-me d'esta manera!

JAUME.- Que no, Paco... que no és això. És... atra cosa.

PACO.- Això espere, perquè estic començant a fartar-me, ¿saps, «cosí germà»? ¡Vinga, al bou, que és una mona!

JAUME.- (**A part.**) Això és lo que me preocupa.

PACO.- ¿Vols fer el favor de parlar d'una vegada?

JAUME.- (**Envalentonant-se.**) ¡Sí senyor, vaig a dir-t'ho! Eh... (**Transició mirant a la botella.**) Pero... si me deixes que

me faça atre glopet... (**Anant a per la botella i forçant novament la veu.**) És que encara tinc la gola...

PACO.- (**Li interromp enfurit.**) ¡Parla ya, punyetes!

JAUME.- (**Detenint-se sobresaltat.**) Ya... ya... tinc la gola be. Eh... (**Mirant-lo de front i fent una transició.**) ¿De veres vols saber-ho, Paco? (**Veu el gest enfurit de PACO i es convenç ràpidament.**) ¡Puix t'ho dic, t'ho dic... i que siga lo que Deu vullga! Ahí va: «Mia ava enos». ¡Au, ya està dit! ¡Qué a gust que m'he quedat!

PACO.- Que ya està dit ¿el qué? Perque a mi m'ha paregut oir el brunyir d'un borinot...

JAUME.- (**Pausadament i quan ya no ho esperava PACO.**) Que Maria... te posava... «cuernos».

(**L'inesperada confessió de JAUME provoca en PACO l'efecte d'un «shock» traumàtic, per lo que éste, entre intents de mantindre's en peu, patix un esbalaïment i cau sobre el primer. JAUME, esglayat i entre exclamacions, el du com pot fins al silló i el deixa solsit en ell.**)

JAUME.- ¡Paco... Paquito!... ¡Ai, mare! (**Ya en el silló i donant-li galtadetes.**) ¡Desperta, Paco, per favor!... ¡Paquito..., per ta mare, no me faces açò, home! (**Més esglayat i cridant.**) ¡¡Per lo que més vullgues, Paco... pel teu cosí... no te me muigues, collons!!

(**En eixe moment apareix CONCHA, veïna i amiga de PACO.**)

Escena III

Els mateixos, més CONCHA.

A l'oír els crits, CONCHA, en presses i alarmada entra en la casa.

CONCHA.- ¿A qué venen eixos crits? (**Veu a PACO i, fent-se una «sui géneris» idea, es dirigix a JAUME.**) ¿Qué li passa a Paco?

JAUME.- ¡Ajuda'm, Concha, per favor, que a Paco li ha agarrat un... no sé qué!...

CONCHA.- (**Apartant a JAUME.**) Deixa'm, Jaume, que els hòmens no aprofiteu per a estes coses. (**Delicadament i donant-li suaus galtadetes a PACO.**) Paco... ¿Qué tepassa, Paco? Paco... (**Agarrant-lo de la camisa i sasant-lo violentament.**) ¡Paco, punyetes... desperta! (**L'amolla.**) Res, que no s'entera.

JAUME.- (**Senyant-se, planyint i tremolós.**) ¡Ai, mare... que el meu cosí se m'ha mort!...

(**CONCHA li agarra a PACO la monyica a on du el rellonge i se l'acosta a l'oït.**)

CONCHA.- Puix, pols sí que ne té, porque fa tic tac tic tac...A vore. (**Amolla la monyica, acosta una orella al pit de PACO i dona un increible diagnòstic.**) I el cor també. Aixina és que, mort no està. (**Adreçant-se.**) Això es que li ha donat alguna malagana. Lo que falta saber... és per qué.

JAUME.- (**Nervios.**) Puix... a lo pijor... és per lo que yo li he dit...

CONCHA.- ¿I qué és lo que li has dit?

JAUME.- Lo de que Maria...

CONCHA.- (**Interrompent-lo alarmada.**) ¿S'apanyava en un atre?...

JAUME.- ¿I qué volies que fera? No podia soportar el vore'l planyint contínuament a Maria.

(**A l'estar d'esquena, cap d'abdós es dona conte de que PACO està recobrant el sentit, qüestió que aprofita éste per a continuar fent-se l'esbalaït i escoltar tot lo que diuen.**)

CONCHA.- ¡Pero que béstia eres, Jaume!

JAUME.- ¡Eh... a mi no me passes l'embotat, bonica! Recorda que fóreu tu, Eva i Maties els que me contàreu que véreu entrar ací ad eixe individu quan Paco no estava en casa.

CONCHA.- ¿I qué culpa teníem nosatres de que el teu cosí no s'enterara de res?

JAUME.- (**Enrecordant-se'n.**) ¡Ui, Paco!... Vaig a tirar-li una miraeta.

(S'acosta ad ell.)

CONCHA.- I en conte d'una miraeta... ¿per qué no li tires una «poalà» d'aigua?

JAUME.- ¡No sigues animal, Concha! ¿T'imagines cómo es posaria la casa? (**Movent-li el cap a PACO.**) ¡Fotre, en la «Bella durmiente»! ¿Qué no tindrà sòn retardada i l'està recuperant?

CONCHA.- ¿I qué fem? Aixina no el podem deixar.

JAUME.- (**Iniciant el mutis.**) Vaig a la cuina a vore lo que trobe.

(**Mentres JAUME fa mutis per la cuina, CONCHA, refregant-se les mans nerviosa, passeja fent conjectures.**)

CONCHA.- ¡Por me dona la reacció de Paco quan torne en sí!. ¡Va a posar-se com un miura!

(**Molest per l'inoportuna comparació de CONCHA, PACO, apretant visiblement els punys i endurint les faccions, es remou en el silló. A CONCHA li ha paregut notar algo i, en sigil, s'acosta ad ell per a comprobar-ho. Ya davant de PACO, s'ajoca i el mira, pero quan més tensa està, torna JAUME de la cuina, agarrant-la descuidada.**)

JAUME.- En la cuina no he...

CONCHA.- (**Sobresaltada.**) ¡Ai! ¡Collons, quin esglai m'has donat, Jaume!

JAUME.- Dòna, yo...

(**CONCHA l'interromp perque creu haver descobert la solució.**)

CONCHA.- ¡Ya està! (**Acostant-se a la taula.**) Anem a posar-li la punta d'una pebrera pelnas... i ya voràs cómo s'espabila.

(**Ara són els dos els esglayats, ya que PACO, a l'escoltar lo de la pebrera s'alça d'un bot.**)

PACO.- (A CONCHA.) ¿I per qué no te la poses tu per la?...

(La darrera paraula de PACO no s'escolta, perquè ho impeditx el nou crit de CONCHA i una espècie de «ball del sambito» que interpreta la mateixa, motivat per est atre sobresalt.)

JAUME.- ¡Ostres, Paco... a vore si per desijar que vixques tu, nos vas a matar a nosatres!

CONCHA.- (Mans al pit.) ¡Ai... el meu cor! ¡Ai... el meu cor! ¡Que crec que m'ha agarrat un «infausto de miocarpio»!...

PACO.- (En cara de pocs amics.) Puix sorteta tindreu si vos agarra als dos, perquè si no vos mata això... ¡lo mateix ho faig yo!

CONCHA.- (Fent-se l'ignorant.) ¡Ui!... ¿Per qué?...

JAUME.- Home... que nosatres sol volíem tirar-te una mà...

PACO.- ¿Tirar-me-la, o fer-me-la?

JAUME.- (En gest de còmica dignitat.) Si vas a posar-te aixina, me'n vaig a ma casa a on estaré més tranquil. (Marcant el mutis.)

PACO.- Fes-ho... i aniré a buscar-te escopeta en mà!

JAUME.- (Canviant radicalment de direcció, pero mateix gest.) Bo, puix... vaig a fer-me atre glopet, que bona falta me fa. (Anant cap a la taula.)

CONCHA.- (Mateixa acció de JAUME i no refeta del tot.) A mi també me...

PACO.- (Interrompent a CONCHA i detenint-los als dos.) Erro de nou. Eixa botella no es toca fins que s'aclarisca esta situació.

CONCHA.- ¿I... qué vols que te digam?

PACO.- ¿Qué vos pareix si m'expliqueu això de que Maria em feya... «faenetes» en esta plaça?

CONCHA.- ¿Pero qué dius... Paco?... Yo no sé res d'això...

PACO.- ¿Ah, no?

CONCHA.- No...

PACO.- (A JAUME.) ¿I tu... qué tens que dir-me, «cosí germà»?

JAUME.- Puix yo... eh... la veritat es que yo... yo tampoc sé res...

PACO.- (Irònic.) Naturalment... **(Iniciant un mutis.)** ¿Qué aneu a saber vosatres que mai vos poseu en res?..

(En mateix gest i a bon pas, PACO acaba el mutis per la porta del dormitori. JAUME i CONCHA, en la boca oberta, es queden mirant-lo fins que desapareix, i tot seguit es miren entre sí.)

CONCHA.- Se n'ha anat al dormitori... ¿Serà capaç de gitar-se i deixar-nos aixina?...

JAUME.- (Contemporisant.) Lo millor que podria fer. No hi ha res com consultar els Problemes, en el coixí. **(No molt convençut.)** O per lo menys, això diuen. **(Iniciant un mutis cap a la porta del carrer.)** Pero, per si no és aixina, yo no vaig a esperar a que m'ho conte.

CONCHA.- (Nerviosa.) Ni yo tampoc... per si és tot lo contrari.

(I CONCHA s'enfila darrere de JAUME, pero en eixe moment, torna a aparéixer PACO per la porta del dormitori i aborta l'acció d'abdós.)

PACO.- Ya ho tinc clar.

CONCHA.- (Sobresaltada.) ¡Fotre, que ràpit!

JAUME.- (A part.) Este lo que ha fet és telefonar a Rappel...

PACO.- La veritat... és que havia anat a per l'escopeta, pero he pensat que no val la pena...

CONCHA.- (Interrompent a PACO.) ¡Ben pensat!

PACO.- (Continuant.)... perque, en realitat, si tinc que aventar-vos un parell d'hòsties a cadascú, ¡vos les arree i en pau! Ara, com és natural, abans de confirmar-vos... primer tindreu que confessar-vos.

JAUME.-¿Confessar-nos... a qui?

PACO.-A mi, clar. ¡Vinga! ¿Qué feu que no canteu?

CONCHA.- (Fent un gall.) ¿Veus?...És que cante molt mal.

PACO.- No vos feu els bambaus, que vosatres sabeu massa be a lo que m'estic referint. ¿O acàs penseu que he estat tot el temps esbalaït?

(CONCHA i JAUME, creuen ràpidament les seues mirades.)

JAUME.- ¿Ah, no?...

(PACO mou el cap en sentit negatiu.)

CONCHA.- ¿I... ho has escoltat tot?

PACO.- Per lo menys, la part que més m'interessa.

JAUME.- En eixe cas, ¿qué vols que te contem?

PACO.- Me pareix que és obvi. Vullc que m'expliqueu això de que véreu entrar ací a un home en vàries ocasions quan yo no estava. (**Alterant-se.**) Ademes, vullc saber quí era, si és que existix, cosa que dubte.

CONCHA.- (**Visiblement nerviosa.**) En realitat, lo únic que sabem és que... quan tu eixies de casa, entrava un desconegut que es tirava...

JAUME.- (**Interrompent-la alarmat.**) ¡Concha!...

CONCHA.- (**Continuant i a JAUME.**)... ¡que es tirava una hora, redell!

PACO.- ¡Un moment, un moment!. Ací n'hi ha algo que no està clar.

CONCHA.- ¿T'importa que ho aclarim assentats? Est aconceiximent m'ha deixat feta pols.

PACO.- (**Indiferent.**) Feu lo que vullgau.

(CONCHA s'assenta en una cadira i JAUME continua en peu, Mirant-los, PACO va al gra, pero en algo de corfa.)

PACO.- Açò vol dir que mai els véreu fent... eh... ¡che, ya sabeu cóm!

ELS DOS.- ¡Sí, sí!...

PACO.- ¿Els véreu?

ELS DOS.- ¡No, no!...

PACO.- (Esperançat.) Puix, si no els véreu, també podria tractar-se d'un... d'un familiar lluntà, ¿no?

(Ara són JAUME i CONCHA els que fan gest negatiu en el cap, mentres PACO continua fent conjectures.)

PACO.- O un... un viajant que duya embotits...

(Nou gest negatiu per part de JAUME i CONCHA.)

JAUME.- (A part.) Alguna botifarra... no diria yo que no.

PACO.- (Enujat.) ¡Puix si tant sabeu, digueu-me vosatros quí era!

(Sorpesos per les paraules de PACO, JAUME i CONCHA es queden mirant-lo en la boca oberta i espantats.)

PACO.- ¿Qué ocorre ara? ¿Per qué me mireu com si haguéreu vist un fantasma? **(Transició, pausa, pensa i exclama.)** ¡¡Un fantasma!!...

(CONCHA, botant de la cadira i mirant a totes bandes, reacciona espantada.)

CONCHA.- ¡¡Ai!!...¿A ón?...

JAUME.- (Igual d'espantat que CONCHA, paralisat, tremolós i fent un a part.) ¡La mare que m'ha parit, que és Maria... i ve a per mi per haver-li-ho dit a Paco!

CONCHA.- (De reull, a on arriba.) ¿Eixe fantasma... està prop de nosatres, Paquito?

PACO.- ¿Voleu fer e lfavor de no dir imbecilitats? Lo que vullc dir... és que ya tinc la solució. Ya sé de que manera averiguar si Maria m'enganyava o no.

JAUME I CONCHA.-¿Cóm?...

PACO.- Molt fàcil... **(Transició i pensa.)** Pero... vos ho diré en el moment oportú. Ya podeu anar a buscar a Eva i a Maties, i vos vullc ací dins de mija hora. Tot açò te que quedar aclarit hui mateix. ¡Ah!, i com algú de tots intente fer la del fum... me'n

vaig a buscar-vos en l'escopeta, i paraula que vos fas parlar directament en Maria. ¡Fòra d'ací!

(A l'orde de PACO, JAUME i CONCHA, un tant... «acongoixats», tracten d'eixir al mateix temps, atropellant-se i entropellant l'u en l'atre. Al remat, fan mutis i al fòrum per porta del carrer. En trobar-se a soles, PACO mira i parla a la fotografia de MARIA.)

PACO.- Si m'estàs escoltant, Maria, que quede clar que tot açò ho faig per a netejar la teua memòria i l'honra que et volen embrutar. Perque yo continue creguent en tu, eh... Mira, ara mateix me'n vaig a preparar tot lo necessari per a que sigues tu mateixa qui ho pose en clar. **(Marcant un mutis cap la porta de l'interior de la casa.)** ¡Ai, Maria...! ¿Qué m'hauràs fet?...

(PACO fa mutis per la porta antedita. Al mateix temps, encenen-se les llums de l'improvisat infern i sonant la música a l'efecte, de la cortina de tramoyistes superior, apareixen dos espectres pujant-se els pantalons i MARIA aguaitant i proferint riallades. Segons després, mutis de llums y de la música.)

Escena IV

ÀGATA i CONCHA.

A teló o americana semi-tancat, en atra música apropiada i deixant un espai com d'entrada o eixida d'un carrer, uns focs allumenen el prosceni per a on apareixeran, primer i per l'esquerra del pati de butaques, ÀGATA, qui vist roba prou fresca i ajustada, no corresponent a una viuda recent.

Després i per l'espai deixat en l'americana, CONCHA.

ÀGATA puja fins al prosceni i dona un parell passos fins trobar-se de cara en CONCHA.

ÀGATA.- **(Posant-se davant de CONCHA.)** Disculpe'm, senyora. ¿Viu vosté en este carrer?

CONCHA.- **(En certa reserva.)** ¿Per qué vol saber-ho?

ÀGATA.- És que busque a un matrimoni... i només sé els seus noms. Com és natural, qui no vixca ací, difícilment els coneixerà.

CONCHA.- (Tranquilisat-se.) Vixc ací de sempre. ¿A qui busca?

ÀGATA.- Són un matrimoni que es criden Paco i Maria, i...

CONCHA.- (Interrompent-la.) ¿Ha dit vosté Paco i Maria?

ÀGATA.- (Estranyada.) Sí. ¿Per qué?

CONCHA.- No... per res. És que... com a dit «Paco i Maria»...

ÀGATA.- Ah, ya, que ací es coneixen pel sobrenom.

CONCHA.- Dòna, puix... fins ad este moment, Paco no tenia cap de sobrenom, pero si el tinguera que tindre... francament, no sé si li agradaria.

ÀGATA.- Pareix que les seues paraules tanquen algun misteri.

CONCHA.- No... no és que hi haja cap de misteri, pero se nota que no és vosté d'esta contornada, ya que si ho fora, sabia que Maria morí fa tres mesos.

(A l'oír lo exposat per CONCHA, ÀGATA monta en còlera i procedix a amollar insults i imprecacions contra el sol, per lo que CONCHA es queda mirant-la algo espantada, creguent-la una dement.)

ÀGATA.- ¡Ara sí que l'hem fet bona! ¡Ho haveu conseguit, eh!... ¡Estareu contents, clar!; Si vos haureu posat d'acortitot!... **(Cridant.)** ¡¡La mare que vos a parit als dos!! ¡¡Aixina vos cremàreu en l'infern... lo que yo diguera!!

(ÀGATA, fent una ràpida transició, es gira cap a CONCHA, i esta, dissimulant, es dedica a mirar per terra davant l'estranyea de l'atra.)

¿Busca vosté alguna cosa?

CONCHA.- (Aprensiva.) ¿Quí, yo? ¡No, no... que va! És... és que yo també estava dient-li coses a l'acera. **(Teatralisat.)** Escolte, ha estat molt be lo que li ha dit vosté, eh... ¡N'hi ha que vore la mala lleteta que tenen estes aceres!...

(Comprement lo que li passa a CONCHA, ÀGATA esclata a riure baix la mirada a cada moment més aprensiva de la primera y, contenint les rialles, s'afanya a desfer l'equívoc.)

ÀGATA.- No s'espante, per favor... Ya veig que vosté m'ha pres per una fugada d'algun centre siquiàtric. No passe pena, no és així. Llamente no poder donar-li més explicacions per ara, pero si de veres coneix a eixe tal Paco, tal volta s'entere de tot dins d'escàs temps.

CONCHA.- (Tranquilisat-se.) ¿Qué si el conec? Precisament vaig ara cap a sa casa. Pero me pense que no ha arribat vosté en un bon moment. Paco nos ha citat en sa casa a uns quants amics, cosa que no ocorre des de la mort de Maria, per lo manco junts, i crec que no seria oportuna atra visita.

ÀGATA.- Comprenc.No es preocupe;!acompanyaré fins a on viu Pacoi en acabant me donaré una volteta per a vore eixa famosa Ciutat de les Ciències de la que tant se parla. Ya me passaré més tart a fer-li la visita.

CONCHA.- (Marcant el mutis.) Anem puix, i des d'allí ya li indicare l'ubicació de la Ciutat de les Ciències. **(Li estén una mà.)** Yo soc Concha, amiga de tota la vida de Paco i de Maria, que en gloria estiga.

ÀGATA.- (Acceptant la má.) Yo, Àgata. I de la glòria... dialogarem més tart.

(D'esta forma i raonant per lo baix, abdós fan mutis i al fòrum per l'espai obert de l'americana. Mutis també dels focs que allumenen el prosceni, mutis de la música i torna a obrir-se l'americana o el teló preparat a l'efecte, apareguent el mateix decorat, pero en la taula neta. Tot seguit, PACO, en uns ciris i un canelobre en les mans, reapareix per la porta de la cuina. Est es dirigix directament a la taula, deixa els ciris sobre la mateixa, pren un drap que porta penjant d'una boljaca del pantaló i, absent i sense paraules, s'entreté en fregar l'utensili. Súbitament, pareix tornar a la realitat, es mira de dalt avall, deixa el canelobre sobre la taula i prorrromp en exclamacions, al mateix temps que apareix EVA, una de les amigues que espera. Com PACO exclama a l'uníson que EVA fa la seua salutació, no pot escoltar-la.)

EVA.- ¿Es pot passar?

PACO.- (Mirant-se.) ¡Repunyetes, si encara no m'he canviat de roba! Pensant i pensant, li he pegat tants refregons al canelobre, que va a acabar apareguent el geni d'Aladí.

(EVA, en les claus de la casa en una mà, torna a repetir la pregunta.)

EVA.- Dic... ¿que si puc passar?

PACO.- (Girant-se cap a EVA.) ¿Des de quàn has tengut que demanar permís per a entrar en esta casa? Además, ya estàs dins...

EVA.- (En sòbria tímida.) Saps molt be que vinc ací procurant que tu no estigues. Només això lis faltaria a les cotetes del barri. (Mira per tot arreu.) ¿Qué ha passat ací, Paco? Ahir deixí la casa en perfecte estat, i hui pareix que hagen entrat lladres.

PACO.- Ara ya sé qui ve més a ma casa.

EVA.- (Estranyada.) ¿A qué ve això?

PACO.- És igual, no me faces cas.

EVA.- Jaume m'ha dit que vinguera llaugera. No sé si serà per algun acontentiment especial.

PACO.- ¿No t'ha comentat res Jaume?

EVA.- A banda de que era per a algo molt important, no. (Insinuant, pero tímida.) ¿Qué és això tan important... que tens que dir-me?

PACO.- Puix voràs. Eh... (Pausa breu.) La veritat és que Jaume podia haver-me facilitat algo la llavor.

EVA.- (A ningú i entusiasmada.) ¡Ai mare... que per fi se me va a declarar!

PACO.- ¿Has dit algo?

EVA.- (Sorprenduda.) ¡No, no...! És que... estava dient-me que... que en esta casa fa falta la ma d'una dòna que te cuide... (Variant l'intenció.)... a tu i a la casa, clar. Lo mateix que feya Maria.

PACO.- (Alçant una mà.) Para't ahí, Eva; de lo que feya Maria... ya parlarem. I ara, sime disculpes un moment, vaig a posar-me roba més decent per ad est ocasió.

(I PACO fa mutis pel lateral dret, porta de l'habitació. En la seua absència, EVA fa acció d'assentar-se en una cadira, pero, visiblement nerviosa i ilusionada, es posa a passejar pel menjador-saló, exclamant frases de content i fent càbales sobre lo que li va a dir ell.)

EVA.-Ha dit per ad est ocasió... ¡Mes clar, aigua! ¡Tot ho senyala, estic segura! **(Es «desmelena» còmicament.)** ¡Que nervis tinc! ¡I quína calor!... **(Transició.)** ¿Qué no tindrè calentura? **(Tornant a la seua.)** No m'estranyaria, perque sent un foc per... per...**(Palpant-se tot el cos fins la banda... més oculta.)** per totes bandes **(Pensant.)** A vore, a vore; ara ell me dirà **(Parodiant a PACO.):** «Eva... sempre m'has agradat, pero clar, fa tan poquet de temps que s'ha mort Maria...» **(De sobte es queda front la fotografia de MARIA, per lo que fa una pausa per a agarrar-la i parlar-li.)** No me mires aixina, Maria, perque no pense dir-te que sent amar-lo. Tu no has fet res per meréixer-lo, i yo sempre he volgut a Paco més que tu. **(Sospira.)** I si no m'equivoque, pronte ho podrè demostrar. **(Deixa la fotografia a on estava, pero cap avall, i continua parodiant a PACO.)** «¡Eva! No puc aguantar més, carinyo... ¡Te vullc... te vullc com no podia ni imaginar... i desige casar-me en tu, si pot ser demà, millor que despusdemà! ¿Qué me respons?». I yo li contestaré: ¡Que siga demà, Paco! ¡Yo sempre t'he amat més que a ma vida, pero he sabut callar... callar i patir!

(Parlant, parlant, EVA s'ha situat prop de la porta d'entrada a la casa i diu la frase següent en el moment en que apareix MATIES en la mateixa.)

Escena VI

Els mateixos, mes MATIES.

MATIES es queda detengut en la porta de l'entrada i ou lo que diu EVA, pero com no veu a ningú més, creu que l'ha vist vindre i que li ho està dient ad ell.

EVA.-¡Pero ya no puc callar-ho per mes temps! ¡Te vullc! **(Estén els braços i tanca els ulls.)** ¡Ací me tens, amor meu!...

(MATIES, al qui li agrada EVA, en les claus en la mà i marcant més la seua tartamudea per lo anormal de la situació, l'abraça.)

MATIES.- ¡Ca, ca... arinyo!...

(EVA reconeix la veu de MATIES i fa una espantada.)

EVA.- ¡Maties! ¿Pero qué estàs fent?

MATIES.- ¿Yo?... Co... rrespondre't.

EVA.- És que yo... no estava parlant en tu.

(MATIES, estranyat i guardant-se les claus, mira a totes bandes, per lo que EVA decidix inventar-se una excusa, que li costa de trobar.)

EVA.- Vullc dir que... que... que...

MATIES.- (Guardant-se les claus.) ¿T'estàs bu...burlant de mi?

EVA.- (Entendrint-se.) Deu me lliure, Maties. Tu saps que t'estime molt, pero com a un germà. Jamai m'atreviria a fer burla del teu defecte. (Tornant a l'excusa.) Lo que volia dir-te és que... que estava ensajant un paperet que m'han donat en el grup de l'església, i (Pausa breu i nova transició per a canviar de tema)... Per cert; sempre he tengut curiositat per saber si la teua tartamudea és de naiximent.

MATIES.- No. Fon a co...onsequència d'un esglai.

EVA.- ¿I no té remei?

MATIES.- Se...gons digué el mege, atre esglai com aquell o de ma... majors dimensions, podria curar-me.

EVA.- (Dolça.) Perdona'm, Maties. (Posant-li una mà en la cara.) Tu eres un bon home, honrat i treballador. Algun dia faràs molt feliç a la dòna que et conega be i que s'enamore de tu. (Ajocant el cap.) Pero es que yo...

MATIES.- (Interrompent-la, pero prenent-li la mà i retenint-la en el seu rostre.) No continues. En re...alitat sé massa be lo que te passa, i no vullc ser el ca... causant de que mentixques, quan sé que no t'agrada fer-ho.

(Al cap de la darrera frase, PACO apareix ben mudat i agarrant de sorpresa a la parella. Al vore-los, amolla una frase no exenta de certa sorna.)

PACO.- Vaja... Llamentement haver destorbat tan romàntica escena. **(Tornant a marcar el mateix mutis.)** Si voleu, torne a desaparèixer i...

MATIES.- (Interrompent-lo.) No te faces el graciós, que açò no... no és lo que pareix.

PACO.- (Detenint-se.) ¿Ah, no? Be. En tal cas, me quede i ya ne som tres.

EVA.- Sí, pero... crec que Maties ya se n'anava, ¿no? **(Mirant-lo en intenció.)**

PACO.- ¿Cóm se'n va a anar si encara no han vengut els atres?

EVA.- ¿Els atres?... **(A part.)** ¡Este vol testics i tot!...

PACO.- Dignes, Maties; ¿qué és lo que opines de l'assunt?

MATIES.- (Confús.) Puix yo... yo... yo crec que...

PACO.- (Interrompent-lo.) És igual, deixa-ho, no t'esforces. De totes formes tindrè que repetir la pregunta quan estiguen tots...

(Sense mes paraules, MATIES, al donar-se conte de cóm se miren PACO i EVA, s'assenta en el silló, pren un diari i li dona una ullada, pero sense perdre's detall de la conversació entre la parella.)

EVA.- (Acostant-se a PACO.) ¿Vols dir que per a decidir-te vas a demanar l'opinió de més persones?

PACO.- Naturalment. Encara falten Jaume i Concha. ¿Cóm sino vaig a estar segur de res?

EVA.- (Atordida.) Puix home... yo crec que, que entre tu i yo... ho podríem deixar clar.

PACO.- ¿Tu creus?

EVA.- Estic segura. **(En més tímidea.)** I... t'ho puc demostrar quan vullgues.

PACO.- Puix per mi, ya pots començar.

EVA.- (Mes confosa.) ¿Ara? ¿Davant de Maties?...

PACO.- Afirmatiu. I quan vinguen els atres, ho tornes a demostrar.

EVA.- ¿Atra volta?...

PACO.- I totes les que siguen necessàries. Yo lo únic que desige és que açò quedeclear i que no hi haja dubtes entre

nosatres. **(Mirant amunt.)** I sobre tot, que Maria compregua lo que estic al tall de fer.

EVA.- (Eufòrica, nerviosa, donant passejos curts i ràpits i fent-se aire en una mà, parla a ningú.) ¡Ai... que ya ha arribat el moment! ¡Ai... que per fi vaig a tindre al meu amor i deixaré de ser Verge! ¡Ai... que... **(Anava a continuar, pero es queda detenguda al donar-se conte de que s'ha plantat davant de PACO i de que est està mirant-la, per lo que tracta de dissimular.)**... que calor fa!, ¿no?

PACO.- ¿M'ho vas a dir a mi, que estic bollint?

EVA.- (Fent-se caldo.) Ai, Paco... no me digues eixes coses, porque no responc de mi.

(En eixe moment i per la porta del carrer tornen aparéixer en escena JAUME i concha. AL ser JAUME el primer en entrar, ho fa guardant-se les claus en una boljaca i saludant en general. Darrere, CONCHA fa lo propi.)

JAUME.- Ya estem ací. Bona nit a tots.

CONCHA.- Bona nit...

(PACO els mira en gest de circumstàncies, i MATIES els respon en un moviment de cap, un gest en un braç i un llauger somriure. EVA, en un ampli somriure.)

EVA.- Hola, bona nit.

PACO.- Bo. Com ya estem tots, anem directament al motiu pel que vos he fet vindre.

MATIES.- Puix ya que és l'hora... que és, ¿per qué no nos ho dius so... sopant?

EVA.- ¡Ai, calla, Maties! Lo que va a dir Paco és molt important.

PACO.- ¿Pero no m'has dit que Jaume no t'ha comentat res?

EVA.- (Sorprenduda.) No..., clar...Pero si nos has fet vindre a tots, serà porque és important, ¿no?

PACO.- Efectivament, així és. Per lo tant i per a que vos sintau tot lo cómodos que vos heu sentit sempre en esta casa, prengau cadira.

(I així ho fan tots, menys EVA, que es queda en peu, refregant-se les mans i en cara de felicitat.)

PACO.- Tu també, Eva, per favor.

EVA.- (Prou estranyada.) ¿Yo...?

CONCHA.- (En intenció.) Serà millor que t'assentes, filla, no siga que lo que va a dir Paco... et faça caure't de tò.

(I així ho fa EVA. PACO, ans de començar l'interrogatori, en les mans a l'esquena i en el cap ajocat es posa a passejar pel saló, fins que es queda quiet davant dels seus amics i cosí, carraspeja i amolla la bomba.)

PACO.- Segons m'han dit Jaume i Concha, Maria, ans de morir, m'enganyava en atre home. **(Mirant a EVA i a MATIES.)** ¿És això de veres?

(Encara no ha acabat de dir-ho, EVA, entre changlots convulsius, inicia un plor mal contengut, que crida l'atenció de tots. MATIES fa cara de circumstàncies, mirant ara a PACO ara a EVA.)

CONCHA.- ¿Qué li passa ad esta?

EVA.- (Entre els changlots i tractant de refer-se.) No res..., no me... passa res... És que... al nomenar a Maria ¡m'han entrat ganes de plorar!... **(Més plor.)**

(MATIES s'alça de la cadira, s'agenolla al costat d'EVA i tracta de consolar-la acaronyant-li el monyo i murmurant-li paraules que no s'escolten.)

CONCHA.- (En prou intenció.) ¡Chica... i quina sorpresa!... Yo haguera jurat que no era precisament simpatia lo que li tenia a Maria...

JAUME.- ¡Calla, mala llengua!...¿No te dones conte d'a on estem?

CONCHA.- ¡Ací, l'únic mala llengua i chafarder ho seràs tu!

PACO.- (A JAUME i a CONCHA.) Si vos pareix be, deixeu de recordar-vos lo que sou, que no és per ad això per a lo que vos he fet vindre. **(Canviant de direcció.)** I tu, Eva, si tant t'enrecordes de Maria, veges si fas memòria i me dius lo que... se supona que passava ací quan yo no estava.

EVA.- **(Encara changlotejant.)** ¿I per qué... he de ser yo... la primera?

PACO.- Puix... perque algú tindrà que ser.

CONCHA.- **(En notable intenció.)** El que ha tirat la primera pedra.

JAUME.- **(Donant-se per aludit.)** ¡Home clar... perque soc el seu cosí!

MATIES.- Tu el cosí, i nosatres els «pri... primos».

EVA.- **(Mig per ad ella i més calmada.)** Sobre tot yo.

CONCHA.- ¡Puix ale, Jaume, continua tu que eres el que ha començat!.

JAUME.- És que es dona la casualitat de que yo soc l'únic que no l'ha vist mai... i només sé lo que vosatres m'haveu contat.

(Com se forma un remor general, PACO es veu obligat a posar orde.)

PACO.- ¡Un moment, un moment! **(Continua el remor.)** ¡¡Calleu ya, fotre!! **(Silenci.)** A partir d'ara, yo faré les preguntes. **(Pausa curta i dirigint-se a tots.)** Per lo que he oït, en esta casa i en vida de Maria entrava un individu que vosatres véreu en vàries ocasions. ¿És cert això?

MATIES.- **(Mostrant els dits.)** Tres.

PACO.- **(Alarmat.)** ¿Tres individus?...

MATIES.- ¡No...! Que tres vegades el vaig vo...vore yo.

(S'ou el sospir general.)

PACO.- Ya començava a pensar que Maria morí com «Sangonera»: ¡d'una «farta»!

CONCHA.- Yo el viu cinc vegades.

EVA.- **(Molesta i sense mirar a ningú.)** Yo més de deu.

CONCHA.- També és de veres que algunes voltes no tardava més de deu minuts en eixir d'ací. Les coses clares...

PACO.- (Esperançat i mirant als atres.) ¿I això ho va vore algú més?

(La resposta és que u es rasca la barbeta, atra el cap... etc.
Continua PACO.)

En eixe cas... podeu estar equivocats.

EVA.- És cert que algunes voltes tardava poc, pero sobre tot si pensava que algú l'havia vist; ara... quan no...

JAUME.- (Puntualisant.) Ya: es recreava en la faena, ¿no?

PACO.- (De nou passejant pel saló com una fera engabiada.) Puix no sé si ho sabreu, pero no me pareixen suficients proves. No podem jujar a Maria tan sols en conjectures. (Pausa i es deté davant de tots.) Només me queda una opció: posar en pràctica la meua idea.

MATIES.- ¿I qui...na idea és eixa?

PACO.- Fer que nos diga la veritat l'única persona que ho sap.

CONCHA.- Pero Paco... si ya t'hem dit que no sabem quí era eixe tio.

PACO.- No parle d'ell, sino d'ella, de Maria.

ELS QUATRE.- (Alçant-se de les cadires d'un bot.)
¿Qué?...

JAUME.- (Passejant com ho fera abans PACO i dirigint-se als atres tres.) Ya sabia yo que açò acabaria mal; no podia ser d'atra manera. ¿Vos doneu conte? ¡El meu cosí s'ha tornat foll!...

CONCHA.- (A JAUME.) ¿I nos ho dius a nosatres? ¡Haver-ho pensat abans d'obrir eixa boca de rap, bonico!

(Menys PACO, tots es donen conte de que EVA, mirant fixament ad este, s'acosta ad ell, per lo que es fa un silenci sepulcral que trenca la pròpia EVA.)

EVA.- Escolta, Paco, ¿estàs pensant... en fer esperitisme d'eixe?

PACO.- (Asseveratiu.) D'eixe, d'eixe.

(De sobte, menys a EVA, a tots els entra una sospitosa pressa per consultar el seu rellonge.)

JAUME.- ¡Uf, que tart s'ha fet! ¡Si ya haurà començat el partit de fútbol televisat!

CONCHA.- ¡Ai, el sopar!... Com vinga el meu marit i no el tinga fet, ¡me mata!

MATIES.- (Més nerviós, darrere de CONCHA i fent gests eloqüents de menjar.) I yo tam... tam...

CONCHA.- (Interrompent-lo.) ¡Deixa de tocar el tambor, Maties, que hui només faig sopar per al meu marit i per a mi!

(I els tres, pressurosos, marquen el mutis cap a la porta del carrer, pero són detinguts per un PACO per moments més enfurit.)

PACO.- ¡Al primer que ixca per eixa porta... agarre l'escopeta i li faig un forat per a que pugua penjar-se el mòvil!

(Es detenen els tres i es queden mirant a PACO. Este, senyalant, els dona una orde.)

¡A la taula!

MATIES.- (Anant.) Home, haver dit que a... anàvem a so... par.

(Menys PACO i EVA, tots van cap a la taula i es queden en peu. PACO pren una cadira i l'acosta a la taula, pero abans d'assentar-se, EVA, dolcificant el seu rostre, pren a PACO per una mà i li parla en tendror.)

EVA.- Per favor, Paco, escolta'm abans de començar. Tu saps que t'estime molt i que només desige lo millor per a tu, pero... ¿de veres creus que mereix la pena fer este sacrilegi? Si açò resulta un fracàs -que serà lo més provable-, vas a quedar-te en el mateix dubte. Pero, si per contra arribares asaber que, efectivament, la teua difunta muller t'era infidel... ¿no creus que seria massa dolorós per a tu... i massa vergonyós per a l'esperit de Maria?

PACO.- (Posant l'atra mà sobre la d'EVA i també en tendror.) Agraïxc en lo que val lateua Comprensió i l'afecte que

sempre m'has demostrat, Eva, pero estic decidit a averiguar-ho, sobre tot perque estic segur de la seua inocència.

(Retirant suaument les dos mans i assentant-se en la cadira que, previament, s'havia colcat en oblicu al públic. Els altres fan lo propi, procurant que ningú es quede totalment d'esquena al respectable i que siga EVA la que estiga de front al mateix.)

PACO.- Ara ya, si algú de vosatres sap cóm se fan estes coses, avant. En cas contrari ho faré yo com ho estime convenient.

MATIES.- Yo sé lo que he vist en les pe... películes.

CONCHA.- (A PACO.) si no estic mal informada, me pareix que el teu cosí sap algo d'açò.

JAUME.- Home... (Mirant a PACO.) Yo estaguí una volta en una d'estes sessions, pero el resultat fon funest. I no perque no apareguera l'esperit..., sino perque desaparegué el canelobre que era de plata.

(L'explicació de JAUME provoca una sòbria hilaritat en els presents, menys en EVA i en PACO, quins sols esbossen un lluger somriure.)

PACO.- Ací no tenim el mateix cas, perque este canelobre és de ferralla.

JAUME.- Puix no se parle més. (Posant-se en situació.) Primer que res tenim que encendre el canelobre i apagar les llums de la casa.

(Mentres PACO s'alça de la cadira i fa mutis per la cuina, JAUME trau una mistera de la boljaca i encén els dos ciris extrems del canelobre. Tot seguit i mentres els demás fan escoltetes, a excepció d'EVA que no ha perdut de vista a PACO fins que ha desaparegut per la cuina, figuren apagar-se les llums de la casa, per lo que l'escenari es queda en penombra i només allumenat pels ciris i per un zenital groguenc que cau sobre la taula. Segons després, reapareix PACO i torna a ocupar el seu lloc.)

PACO.- (A JAUME.) ¿Qué més?

JAUME.- En segon lloc, tenim que donar-nos les mans i posar-les sobre la taula.

(Ho fan.)

I ara tancarem els ulls. Sobre tot teniu en conte, que si algú s'amolla de les mans o obri els ulls, podria desteclar-ho tot.

PACO.- Molt be. ¿I ara qué?

JAUME.- Una vegada fet tot açò, tenim que estar uns segons en total silenci i concentrar-nos. Per últim, u de nosatros, algú que tinga algo especial en la veu, que faça l'invocació.

CONCHA.- (En prou d'intenció.) ¡Ui, Maties!...

(Novament s'escapa alguna rialleta, que es ràpidament abortada per PACO.)

PACO.- ¡Vinga va! ¿Això és tot, Jaume?

JAUME.- No crec que se m'escape res.

PACO.- En tal cas, i com l'únic de nosatres que ha estat present en una d'estes sessions eres tu, invoca-la, per favor.

JAUME.- Està be, tractaré de fer-ho lo millor que sàpia. Vinga, tanquem els ulls.

(Així ho fan tots.)

Recordeu que tenim que estar en total silenci i concentrats. Quan yo considere que és el moment, mamprendré l'invocació.

(Durant uns segons tots estan en total silenci, fins que JAUME, en veu exageradament profunda, comença l'invocació.)

¡Maria... Maria...! Estem ací reunits... per a invocar la presència del teu esperit...¡Maria... Maria...! **(Uns segons més de silenci, i continua.)** ¡Maria... ton marit vol fer-te unes preguntes! ¡Si estàs per ací... fes-nos alguna senyal per a avisar-nos... o parla per mig d'algú de nosatres!...

(Novament es produïx un silenci total, pero passats uns segons, acompanyada per la primera música tètrica del funeral, la figura de MARIA, impertèrrita i allumenada pel canó, apareix a una vora del prosceni. El canelobre, que està subjecte per un fil de nailon molt fi, pausadament s'alça vora dos pams de la taula. EVA no pot evitar la curiositat, obri un ull i ho veu, per lo que s'esglaya i amolla un crit agut, al temps que el canelobre cau de nou sobre la taula. A l'oir el crit, la resta dels personages donen un bot entre exclamacions i preguntes entre sí, fins que la veuen esbalaïda en la mateixa cadira. La llum del canó fa un mutis ràpid, lo que li permet a MARIA, en els braços en alt, eixir corrent pel corredor lateral que convinga, fins desaparèixer també.)

CONCHA.- ¿Qué ha segut això?

JAUME.- ¿Qué ha cridat?

PACO.- Ha degut de ser Maria, pero no es deixa vore.

MATIES.- (Senyalant a EVA.) ¡És Eva, i està es... esbalaïda!

(Menys PACO, tots es posen damunt d'EVA, i deixant-la de front al públic, tracten d'espabilar-la. Mentres es produïx açò, PACO torna als passejos pel saló, malaint per lo baix i en mostres de contrarietat. L'escenari es deu d'allumemar algo més.)

JAUME.- (Pegant-li galtadetes.) ¡Eva, espabila! ¡Eva...!

CONCHA.- (Aventant-li sacsons.) ¡Vinga, tia figa, espabila... obri els ulls!

MATIES.- (Intervenint.) ¡Che... deixeu-la... que l'aneu a lla...astimar! **(I es posa a donar-li bufades a EVA en el rostre.)** ¡Vinga, Eva, to... torna en tu!... ¡Eva, per fa...vor, torna!

(EVA comença a donar senyals de vida, pero dient bogeries.)

EVA.- ¡Ai!... ¡Ai!... ¡Era Maria; no l'he vist... pero he sentit com m'agafava! ¡Ai... que mal me fa el cap!...

(Veent que recobra el sentit, PACO es posa davant de tots i dona una solució.)

PACO.- Ajudeu-me i portem-la a l'habitació, afanyeu-vos. (Agarrant-la per les aixelles.) Si de veres a vist a Maria, pot ser que encara estiga per ací.

(Entre els quatre alcen en alt a EVA, quina continua queixant-se, i fan mutis per l'habitació. Pero ya fòra de la vista del públic, entre caixes, s'escolten algunes frases.)

JAUME.- Encén la llum, Paco.

(Figura que PACO ha tornat a encendre les llums de l'escenari. S'apaga el zenital sobre la taula.)

PACO.- Posem-la sobre el meu llit. (Pausa breu.) Ahí està be.

JAUME.- ¿Qué fas, Maties?

PACO.- ¡Che tu, no li lledes la roba!

MATIES.- Yo ho feya pe per a... que estaguera més cómoda.

CONCHA.- D'això ya m'encarregue yo. ¡Els hòmens fòra!

(Després d'una breu pausa, els tres hòmens reapareixen en escena intercanviant algunes frases.)

JAUME.- ¿Serà de veres que ha vist a Maria?

MATIES.- ¡A saber! Igual ha vist a un es... esperit mascle i sense roba.

PACO.- (Enervat.) ¡Entre unes coses i atres, pareix que vos hajau posat d'acort per a que no m'entere de res!

JAUME.- Tin calma, Paco... no et poses paranoic, que nosatres tenim tant d'interés com tu en que s'aclarisca açò.

MATIES.- Ni yo ho hague...guera dit millor.

PACO.- ¿Sí?... Puix no ho pareix.

(En eixe moment reapareix CONCHA per la porta del dormitori i es dirigix cap ad ells.)

CONCHA.- L'he deixat afardelladeta i tot, perque tremola com un flam.

PACO.- (Senyalant a la taula.)Puix afanyem-nos, abans de que desaparega Maria.

(I mentrimentres s'assenten tots en els mateixos llocs, a excepció de JAUME que ho fa en la cadira que ocupara EVA, PACO va cap al dormitori, figura tornar a apagar les llums del salo-menjador i, en el zenital de la taula encés, torna ad ella. Ya en tots assentats, de nou s'agarren de les mans, tanquen els ulls i JAUME, sense pauses, pronuncia paraules d'invocació.)

JAUME.- Maria... Maria... yo t'invoque per a que et mostres davant de nosatres... Anem a estar uns segons en total silenci, i si al cap dels mateixos no apareixes... allà tu en la teua consciència!...

(Efectivament passen uns segons, pero abans de lo previst, de nou s'escolten unes llamentacions, que obliguen a tot els presents a amollar un crit i a mirar en direcció al dormitori de PACO. Allí apareix EVA en camisó i portant una llanterna que, en lloc d'allumenar l'espai, allumena el seu rostre. Llògicament, el sobresalt i el rebombori es doble degut a l'aspecte espectral que li dona la llum de la llanterna, per lo que inclús pot anar alguna cadira per terra. Les dos primeres exclamacions i alguns crits seran proferits simultàneament.)

EVA.- (Reapareguent en escena.) ¡¡Ai...!! ¡¡Ai...!!

MATIES.- (Aterrat, pero sense tartamudejar.) ¡¡Fòra...!!
¡¡No t'acostes; veste'n...!!

JAUME.- (Des de l'atra banda de la taula.) ¡¡A mi no m'agarres, Maria... yo no soc més que un pobre cosí!...

CONCHA.- (Histèrica, agenollada i mirant a lo que creu un espectre.) ¡¡Jaume..., fes ara un exorcisme, per ta mare!!...

EVA.- ¡¡Ai... que mal me trobe!!...

(PACO, encara a haver reaccionat en principi igual que els demés, es l'únic que s'ha quedat assentat i mirant fixament a lo que creuen l'espectre de MARIA. Ya en el segon gemec d'EVA, la reconeix.)

PACO.- ¡Eva! ¿Qué significa açò? (**Alçant-se i anant al dormitori per a encendre la llum.**)

EVA.- (**Dirigint la llanterna cap als demés i veent la situació.**) ¡Ui...! ¿Qué ha passat ací?

JAUME.- ¿Eva, eres tu?

(**Llum en escena i PACO torna de l'habitació. òra el zenital.**)

CONCHA.- ¡Per l'amor de Deu, chiqueta, açò no se fa, repunyetes!

MATIES.- (**Airat i sense tartamudejar.**) ¡No te conec, Eva! No sé lo que tractes de fer, pero està ben clar que eres una inconscient... que no te ni valor per a lluitar per lo que vol.

(**A l'escoltar les recriminacions, sobre tot les de PACO, i sense reparar ningú en que MATIES no ha tartamudejat, EVA, abatuda i dolguda, es solsix sobre una cadira, es cobrix el rostre entre les mans i esclafix en un plor intens i convulsiu. PACO ou lo que li diuen els atres i es queda mirant-la com si la vera per primera vegada, pero de forma més interessada.**)

JAUME.- ¿Tu saps lo que has fet, Eva? Més calguera que t'hagueres quedat en el llit, perque acabes d'enviar a fer punyetes l'única esperança de Paco, además del sobresalt que ens has donat.

CONCHA.- ¡Plora, filla, plora... que motius tens!

PACO.- (**Inesperadament colèric.**) ¡Ya està be! ¡Deixeu-la! ¡Paregueu una manada de bèsties rapinyeres... descarnant a un animallet ferit i indeféns! Si tant d'interés teniu en solucionar el meu problema, ¿per qué no ho féreu quan tinguéreu ocasió; quan véreu ad eix individu entrar en ma casa? ¿Per qué no vos plantàreu davant d'ell i li pegàreu una patada en els collons? ¿Per qué no parlàreu en Maria... i li donàreu raons per a que el deixara i per a que m'ho confessara?

(**PACO fa una pausa per a mirar-los i per a prendre ale, pero els atres, en el mateix estat que MATIES, defugen els ulls de PACO. Este, més dolgut que enujat i esbossant alguns changlots, continua.**)

Yo haguera segut capaç de perdonar-la... o tal volta no. És difícil saber-ho.

(PACO s'assenta en una cadira, en les mans en el rostre i compungit, pero pausadament va baixant les mans, serena les seues faccions i es queda mirant a EVA, la qual, encara en convulsions mal contengudes, ha canviat el plor per changlots i gest de comprensió, per lo que al vore a PACO mirant-la de forma diferent a com ho fera sempre, no pot evitar voler saber el motiu. Mentrimentres, JAUME, CONCHA i MATIES, que en principi es queden capitombats, al contemplar les evolucions de l'escena entre PACO i EVA, també fan changlots i gest de pena, pero còmicament i mirant-se entre ells. Cal que apareguen alguns mocadoret de paper... i fins que els usen i tot.)

EVA.- (En tendror, pero temerosa.) ¿Per qué... me mires aixina, Paco?...

PACO.- (Encara confòs.) No ho sé, Eva. Tal volta encara no estiga preparat per a comprendre-ho. Lo únic que sé és que, quan t'he vist en el camisó de Maria, crec que he sentit com si te vera per primera vegada. I lo més curiós és que ha sabut des del primer instant, que no era Maria la que vestia eixe camisó, sino tu. Algo que no puc explicar s'ha obert dins de mi. **(Transició ràpida, s'alça de la cadira i reacciona violentament.)** ¡I ya está be de parauleria! ¡M'he quedat sense saber la veritat! I eixa incertea em perseguirà per a sempre. **(Inicia uns changlots i enfosquix la veu.)** Serà com una ombra que caminarà davant de mi... i que acabarà afonant-me en la desesperació.

(PACO, davant la mirada incrèdula de tots els presents menys d'EVA que el mira entre changlots i un llauger somriure de comprensió i d'amor, es queda quiet en mig del salo-menjador i, en les dos mans nugades al tòs i el cap ajocat, trenca en un plor amarc. EVA s'acosta a PACO i, suaument, li obri els braços. Tot seguit, abdós es fonen en un abraç i idèntic plor. Mentrimentres, els atres, en gest incrèdul per lo que veuen, s'assenten en les cadires més propenques, mirant-los, mirant-se entre ells i sense atrevir-se a dir res. Passats uns segons, PACO i EVA van serenant-se, fins que, prudentment, acaben per separar-se.)

PACO.- (Encara apesarat.) Concha, per favor; acompanya a Eva al dormitori i ajuda-li a posar-se la seua roba.

(CONCHA, en tendror, passa un braç pels muscles d'EVA i la du fins al dormitori. Per la seua part, EVA, anant pausadament i en ulls notablement amorosos o com se diu vulgarment «de borrego degollat», es gira a mirar a PACO i és corresponguda de la mateixa forma. Tot seguit, les dos dones fan mutis pel dormitori i es queden els tres hòmens en escena. PACO, visiblement afectat, confòs i sospirant, creua les mans a les seues espales i trenca el silenci.)

PACO.- Crec que se fa necessari que vos demane disculpes pel meu comportament. Ya sé que vos he culpats de tindre'm desinformat, pero també he comprés la vostra prudència en vida de Maria i l'esforç que heu fet per a mantindre el secret, ya que estic segur de no ser l'únic que no sabia res i de que no ha eixit de vosatres.

JAUME.- Entre atres coses, has de tindre en conte que tot són conjectures, ya que ningú sap realment res de lo que succedia ací dins entre Maria i eixe individu. Dificilment podíem dir-te res, i menys encara als de fòra.

MATIES.- (A PACO, posant-se en peu i acostant-se-li.) Segurament no soc yo el més indicat per a donar-te consells, pero... m'alegraria molt que deixares de mirar arrere i et fixares en tot lo bo que tens davant de tu.

(Ara és quan s'aperceben tant PACO com JAUME i fins el propi MATIES, de que est últim ha parlat d'un tiró.)

PACO.- ¡Pero Maties..., si ya no tartamudeges!...

JAUME.- ¡Fotre, és de veres!

MATIES.- (Molt content i fent cara de bambau.) ¡Aguanta, estic curat! ¡Tenia raó aquell mege! ¡Ha segut l'esglai que nos ha donat Eva; ella m'ha curat!

JAUME.- ¡Chist...! Para, Maties, no alertes a les dones; aixina, quan ixquen, serà major la sorpresa.

(Tot seguit de la darrera frase de JAUME, s'ou el timbre de la porta d'entrada del carrer. Els tres miren estranyats en aquella direcció, després ho fan entre ells.)

MATIES.- ¿Quí podrà ser?

PACO.- (Anant cap al rebedor.) Si obrim la porta eixirem de dubtes, ¿no vos pareix?

(PACO fa mutis pel rebedor, figura obrir la porta i s'escolta una veu femenina a la que contesta el primer.)

Escena VIII

Els mateixos, més ÀGATA.

Abdós estan fora de la vista del públic, per lo que se'ls escolta en off.

ÀGATA.- Bona nit. ¿Vosté és el senyor Paco?

PACO.- Bona nit. El mateix. ¿Nos coneguem?

ÀGATA.- Encara no. Volguera raonar un moment en vosté. ¿Em permet passar?

PACO.- Faltaria més. Passe vosté, per favor.

(La primera en aparéixer es ÀGATA. Esta és una dòna jove i de prou bona apariència, i degut a les penyores modernes i curtes que vist, encara resalta més tot lo que té. Darrere d'ÀGATA torna a aparéixer PACO. JAUME i MATIES es queden muts i mirant-la de dalt a baix, lo que motiva un gest de complaença per part d'ÀGATA i que es detinga adoptant una postura de maniquí de passarella.)

ÀGATA.- ¿Aixina estic be... o me done la volta?

(Les paraules d'ÀGATA, trenquen l'encant i motiven exclamacions d'aprovament per part de JAUME i de MATIES, quasi montades l'una en l'atra. PACO continua mostrant-se atent en la visita, pero sempre en un aguait de tristor.)

MATIES.- ¡Ya ho crec! ¡No pot estar millor!

JAUME.- ¡No... si està perfecta!

PACO.- Disculpe-nos, senyora, pero no esperàvem a ningú... i nos ha agarrat desprevinguts.

(Mentres parlava PACO, JAUME ha anat a per una cadira i li l'acosta a ÀGATA.)

JAUME.- ¿Vol assentar-se?

MATIES.- (Igual, pero anant al silló.) Sí, per favor; pero millor en el silló, ¿no Paco?

PACO.- (A MATIES, pero mirant a ÀGATA.) Naturalment, pero primer m'agradaria saber a quí he de rebre en ma casa **(En llaugera reverència a ÀGATA.)**, si no l'importa.

ÀGATA.- (Estenent-li una mà a PACO i sense perdre el somriure.) El meu nom és Àgata.

PACO.- (Estrenyent-li la mà.) Siga benvinguda, Àgata. **(Amolla en suavitat la mà d'ÀGATA i presenta als demés, senyalant-los respectivament.)** Jaume, el meu cosí.

ÀGATA.- (Estenent la mà a JAUME.) Molt de gust.

JAUME.- (Besant-li-la.) ¡El gust és tot meu!

PACO.- I Maties, un bon amic.

ÀGATA.- (A MATIES.) Encantada.

MATIES.- (També besant-li la mà i rectificant-la.) Dirà... encantadora.

(Fetes les presentacions i com JAUME i MATIES no deixen de mostrar la blancor de les seues dents, PACO intervé formulant-li un preguntat a ÀGATA.)

PACO.-¿Podria saber a qué dec tan grata visita?

ÀGATA.- (Fingint estranyea.) Ah, ¿és que no li ha dit res la senyora Concha?

(Els tres hòmens, confosos, es miren entre sí, pero continua parlant PACO.)

PACO.-¿Concha? Puix no... no m'ha dit res.

ÀGATA.- Ya. Puix... vorà: Fa una hora aproximadament, quan venia cap ací, m'he topetat en la senyora Concha, i m'ha dit

que si venia en eixe moment podia ser un inconvenient, ya que tenien una reunió especial. Ara i mirant el seu rostre, no estic segura de que no ho continue sent.

PACO.- No, per favor. (**Sospirant en resignació.**) Efectivament, no estic en el meu millor moment, pero això no està renyit en l'educació. (**Senyalant el silló.**) Poses còmoda, Àgata, per favor, i parle tranquila.

ÀGATA.- (**Sense deixar de mirar a PACO.**) No sense que sàpia primer el motiu de la meua visita.

PACO.- Com vosté desige.

(Conforme va parlant ÀGATA, els tres hòmens van mostrant certa intranquil·litat.)

ÀGATA.- (**A PACO.**) Al dir-li adés que no sabia qué moment era bo per a presentar-me, tenia els meus motius. (**Dona alguns passos curts i pausats, pero procurant perdre-li lo menys possible la cara a PACO.**) Yo venia enfurida ad esta casa; la meua intenció era la de formar un escàndal i no deixar títaro en cap, pero a l'enterar-me de la mort de la seua muller, només me guiava la curiositat per saber cóm era vosté. Ara encara comprenc menys a Maria. (**De nou figurera.**) Com espere... que tampoc compreguen vostés al meu difunt marit. (**Pausa breu fent-se l'interessant.**) Yo soc la muller de...

(En eixe precís moment tornen a aparéixer en escena EVA i CONCHA. Estes ixen del dormitori i interrompen lo que anava a dir ÀGATA. EVA vist de nou les robes que duya en principi i esbossar un llauger somriure de circumstàncies, pero que denota esperances. Per la seua part, CONCHA entra en escena en sobrietat i gest de conformisme.)

EVA.- Ya estem ací...

(Al vore CONCHA a ÀGATA, canvia l'expressió per un somriure amable i es dirigix cap ad ella. EVA, per la seua part, mirant primer les cares dels hòmens i després a la visita, es queda inexpressiva i un tant alerta.)

CONCHA.- Hola Àgata. (**Li estreny la mà i es gira ràpidament cap a PACO.**) ¡Ai, Paco, perdona'm! En tot este rebombori... se m'havia oblidat dir-te que anaves a rebre esta visita. Àgata i yo nos hem trobat pel carrer, i per casualitat, ha

segut justament a mi a qui ha preguntat, ya que poques persones més li hagueren pogut donar raons d'a on vivien uns tals Paco i Maria. Com és natural, la posí al corrent de lo de Maria.

(Com cap dels hòmens varia d'expressió, CONCHA, mirant alternativament a ÀGATA i a PACO, els interroga.)

¿Heu parlat ya... de lo que tinguéreu que parlar?

PACO.- (Sense deixar de mirar a ÀGATA.) Estem en això, Concha, i si deixem que Àgata continue en la seua exposició, podrem saber a qué ha vingut fins ací.

(ÀGATA, que no ha perdut detall de cóm la mira EVA i de cóm mira a PACO, es posa més figurera si cap en maneres i en paraula.)

ÀGATA.- (A PACO.) ¿He... de repetir-ho tot?

PACO.- Nos havíem quedat en que vosté és la muller de...

(Esperant contestació.)

ÀGATA.- ¡Ai, sí! Disculpe'm. Puix be; yo soc la muller de **(Rectificant.)**... perdó; la viuda de Pere Gallart, àlies «El Furtanius». ¿Els diu algo eixe nom?

PACO.- A mi en absolut.

EVA.- A mi tampoc.

ÀGATA.- Era d'esperar. **(Cantonejant-se, s'acosta a PACO.)** Puix be, amic Paco...

EVA.- **(Fredament i interrompent-la.)** ¿Des de quàn es vosté amiga de Paco?

ÀGATA.- **(Sense mirar-la.)** Des de fa un moment en que nos hem presentat. **(Ara la mira, pero en clar desdeny.)** I no crec que a vosté l'importe massa, ¿no?...

(EVA es queda muda i de nou rep una pujada de rubor, pero en esta ocasió és de rabia i d'impotència. JAUME, CONCHA i MATIES, al vore l'actitut d'ÀGATA cap a PACO i EVA, es posen en guàrdia contra la que ya veuen com a una intrusa. ÀGATA, per la seua part, accentua la coqueteria en PACO i l'antagonisme en els demés, especialment en EVA.)

CONCHA.- (Braços en gerres.) ¡Naturalment que l'importa, senyora de vosté!

PACO.- Per favor, ¿voleu deixar a Àgata que acabe d'explicar-se?

(Es produïx un silenci i una pausa, i al cap de l'última, ÀGATA trenca el primer, al temps que adopta un aire de repentina noblea mal simulada.)

ÀGATA.- No se si faré be o mal, Paco, pero dec de dir-li que el meu difunt marit, abans de morir i segons dia ell, en un arrobat d'arrepentiment me confessà que venia de tanten tant ad esta casa... i que s'entenia en Maria, la seua muller.

(PACO acusa la notícia i ajoca el cap en gest de dolor. JAUME i MATIES també fan mostres d'abatiment. Per contra, CONCHA i EVA s'indignen notòriament i esclafixen. La resposta D'ÀGATA és de total indiferència i despreci.)

CONCHA.- ¡La mala pécora! ¡I encara diu que no sap si fa be o mal!...

EVA.- (A ÀGATA i apretant les dents.) ¡Si vosté fora una dòna com deu de ser, en el moment en que Concha li digué que Maria havia mort, haguera donat mija volta i se n'haguera torna a sa casa sense deixar rastre! (Acostant-se ad ella pausadament.) ¡Pero a vosté no l'importa a quí ferix en la seua llengua verinosa, i damunt va pel món com les raboses: buscant una víctima fàcil per a endur-se-la al seu niu!

ÀGATA.- (Estúpidament arrogant.) Està vosté definint a la perfecció al meu difunt marit. Pero... per lo poc que he vist, ¿no és eixa també la seua intenció en respecte a Paco?

EVA.- (Colérica i mig plorant.) ¡¡Vosté no sap res de mi, res de res!! ¡¡Lo únic que sap és amollar verí, i està... està començant a infectar esta casa!!

(Com ÀGATA amolla unes rialles davant les paraules d'EVA, esta li aventa galtada. ÀGATA reacciona violentament, agarrant a EVA del monyo i dedicant-li un fi apelatiu.)

ÀGATA.- ¡¡Putà!!

(Els hòmens intervenen ràpidament i separen a les dos dones. PACO i CONCHA es veuen obligats, degut a l'enorme resistència d'EVA, a assentar ad esta sobre la taula, mentres MATIES i JAUME tracten de detindre les embestides d'una ÀGATA enfurida que no para de repetir el fi apelatiu anterior i d'amollar patades en intenció d'alcançar a EVA. EVA, ya feta un mar de plors, es gira d'esquena i es cobrix el rostre entre les mans. CONCHA, no sense enviar a ÀGATA una mirada de censura, trau un mocador de la boljaca i li'l dona a EVA per a que s'eixugue les llàgrimes, al temps que l'ajuda a baixar de la taula. JAUME i MATIES també tracten de consolar-la, pero al tant d'ÀGATA.)

CONCHA.- (En tendror.) Vinga, Eva... calma't. Només faltaria que ara te posares malalta tu.

JAUME.- Deixa-la, Eva, no li faces cas, no val la pena.

MATIES.- Tu no deus d'entrar en el joc d'eixa tia (**Ara en desdeny i a ÀGATA.**), ¡que no sé d'a ón ha vengut!

(Al vore ÀGATA la reacció d'EVA, veu també l'ocasió de desenganyar a PACO i de fer-li vore que esta no li convé, per lo que encara es torna més estúpida i cruel.)

ÀGATA.- ¡Uh... si la gran dòna s'ha posat a plorar!... ¿Qué li pareix Paco? ¿Li agraden les femelles que fan com els esturços: amagar el cap en un forat quan veuen perill?

(ÀGATA amolla unes rialletes irritants esperant ser secundada per PACO, PERO és CONCHA la que de nou esclafix i va cap a ÀGATA, encara que parla a PACO.)

CONCHA.- ¡Mira, Paco; sino envies tu ad esta mala bèstia a fer punyetes, ho faré yo!

(JAUME i MATIES, que veuen l'intenció de CONCHA, la subjecten per a evitar mals majors.)

JAUME.- ¡Para, Concha, ya està be!

CONCHA.- (A ÀGATA i tractant de tirar-li mà.) ¡Si t'agarre te deixe sense roba, poca vergonya, i aixina li ensenyaré a Paco a on tens el forat per a que posen els caps els esturços als que tu estàs acostumada a tractar!

MATIES.- (Agarrant a CONCHA.) ¡Això sí que no ho faces, Concha... que tal i com està la... (Mirant a ÀGATA de passada, pero en ulls de muçol.)... situació, si veig eixe forat, me pot entrar la tentació de sentir-me esturç!

CONCHA.- (Transició.) ¡Maties... ya no tartamudeges!

EVA.- (Transició.) ¡És cert! ¿Cóm ha segut?

MATIES.- Gràcies a tu i a l'esglai que ens has donat adés.

CONCHA.- (Volent agarrar a ÀGATA.) Puix vaig a vore si puc deixar muda ad esta bagassa.

EVA.- (Serenant-se i detenint a CONCHA.) Deixa-la, Concha, per favor. Tal vegada tinga raó i siga yo la que no fa lliga en estos temps que vivim.

ÀGATA.- ¿Se dona conte, Paco? (Senyalant a EVA.) Eixa dòna no té carácter..., és insípida. No és com vosté i com yo.

(Inesperadament, PACO, notòriament enfurit, rebenta en contra d'ÀGATA. Esta, conforme va desenrollant-se l'assunt, va perdent la fermea i els estreps. Tots els demás emmudixen i ni respiren.)

PACO.- ¿Qué sabrá vosté cóm soc yo... ni cóm és eixa dòna a la que està difamant? (Senyalant a EVA.) Eixa muller és l'honradea personificada; un eixemple d'humilitat i d'amor. És la dòna que tot home decent desija per ad ell, perque sap que mai li fallarà. (Acosant a ÀGATA.) En el meu cas no puc comprendre l'infidelitat de Maria, pero en el de vosté... és fàcil endivinar-ho: ¡A saber quantes banyes duria el seu marit abans de buscar fòra de sa casa! ¡Des de que ha entrat vosté ací, no ha fet més que vendre barat el peix! ¡¡Fòra d'esta casa!! ¡I si algun dia torna per ací, bese-li primer els peus a la dòna que acaba d'ofendre... i que val un milló de vegades més que vosté! (Senyalant a la porta del carrer.) ¡¡Fòra!!

(ÀGATA, més violenta que esglayada degut a l'agravi i despreci al que està sent somesa, ya davant de la porta del carrer, dona bona mostra de ser lo que ha dit PACO, al temps d'amollar totes les indecències que li venen al cap.)

ÀGATA.- ¡Naturalment queme'n vaig! Si ací l'únic que yo creïa que mereixia la pena ha resultat ser un bou manso, ¿per a qué vaig a quedar-me? (Alçant-se la faldeta i mostrant les bragues.) ¡Ací és on demostrem les dònes lo que valem (Amollant la faldeta.), i no com eixa moixa que no fa més que

ploricar! ¡Per mi ya pot anar-se'n vosté a la merda, i eixos quatre també!

(I d'eixa forma, ÀGATA dona mija volta i fa mutis i al fòrum per la porta del carrer. Tot seguit, PACO, encara dolgut, es gira cap als altres i els troba en la boca oberta, immòvils i en un somriure de bambaus. Estos es donen conte de que PACO els mira, i canvien d'expressió, pero continuen pareguent bambaus a excepció d'EVA que, en cara de satisfacció, no deixa de mirar a PACO.)

PACO.- I a vosatros¿qué vos passa?

(Les tres respostes seran prou paregudes, dites quasi al mateix temps i inclús en el mateix somriure d'abans.)

JAUME.- ¡Res, res!...

CONCHA.- ¿Qué va a passar-nos?

MATIES.- Ací estem, mira...

PACO.- Puix ya podeu fer lo mateix que ha fet eixa tia. **(Senyalant la porta del carrer.)**¡Aneu-se'n tots i deixeu-me a soles!

(En una ràpida transició, el rostre dels quatre passa a mostrar tristor i comprensió, inclús el d'EVA. Pausadament, PACO els dona l'esquena i va cap a la taula en la que es recolza. EVA es mig arrastrada pels demás, ya que sent el dolor que patix PACO en eixos moments. Pero quan ya està en la porta del carrer, no pot reprimir-se i el crida llastimerament.)

EVA.- ¡Paco!

(Els quatre es detenen per a mirar a PACO, pero est es queda completament quiet, sens alçar el cap. De nou tornen a arrastrar a EVA. I d'eixa manera, fan mutis i al fòrum per la porta del carrer. Ya a soles, PACO alça el cap pausadament i deixa vore en claritat la metamorfosis que està patint el seu rostre, passant de la tristor a la ràbia contenguda, fins que deixa de contindre-la i, en un arranc de corage, corre cap al canto del rebedor, clava les mans en el lllindar del mateix i crida el nom d'EVA.)

PACO.- ¡¡Eva!!...

(El silenci és l'única resposta al seu crit. Apesarat i donant-se colps de mans en la front, PACO torna a adinsar-se en el saló-menjador en direcció a la cuina, pero es deté retorcent-se i agarrant-se el monyo com si volguera arrancar-se'l en castic a la seua estupidea. Així passen uns segons fins que, súbitament, EVA, en expressió de dolçor i de felicitat al temps, apareix de nou a boca de rebedor. Pausadament i sense que PACO s'aperceba, s'adinsa en la casa, i quan ya està quasi en la porta del dormitori, es deté i mira fixament a l'home que ama. PACO que en eixe moment pareix presentir-la, també pausadament va girant-se fins que la veu. Novament el rostre de PACO mostra una transició, pero ara de tristor a alegria; novament apareixen a boca de rebedor, alternativament, els rostres de JAUME, CONCHA i MATIES, reflexant gaubança i en total silenci. PACO camina cap a EVA i, quan ya està junt ad ella, la pren amorosament pel muscle més lluntà i l'estreta contra sí. EVA correspon recolzant el seu cap en el muscle més propenc de PACO, al temps que, en vives mostres de content i en silenci, els rostres de JAUME, CONCHA i MATIES, de la mateixa manera que aparegueren, un darrere d'atre tornen a desaparéixer. Per la seua part, PACO i EVA, molt pausadament, fan un mutis eloqüent per la porta del dormitori, i...)

(Teló.)

FI